

בס"ד

הנרות הללו קודש הם

במהלך הדלקת נרות חנוכה אנו אומרים:

**הנרות הללו (ש)אנו מדליקין על הנסים ועל הנפלאות ועל התשועות ועל המלחמות שעשית
לאבותינו בימים ההם בזמן הזה על ידי כהניך הקדושים. וכל שמנת ימי חנכה הנרות הללו קדש
הם ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד, כדי להודות ולהלל לשמך הגדול על
נסיך ועל ישועתך ועל נפלאותיך.**

בנוסח 'הנרות הללו' אנו אומרים: "הנרות הללו קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותם בלבד". במבט ראשון, האמירה שהנרות קדושים תמוהה למדי. **הגמרא במסכת שבת** (כב ע"ב) דנה בדיוק בנקודה זו. **הגמרא** אומרת שאסור להתבונן במעות לאור נרות חנוכה, ומקשה על כך: "וכי נר קדושה יש בה?", ומתרצת שאין להתבונן במעות לאור הנרות "כדי שלא יהיו מצוות בזויות עליו". מכאן עולה שאין קדושה בנרות, ואם כן כיצד אנו אומרים "קודש הם"?

ייתכן שלנרות מצד עצמן אין קדושה, אך חכמים תיקנו את הדלקת הנרות על בסיס האופי של הדלקת **נרות המקדש**: כיוון שבנרות המקדש יש קדושה, יש לנהוג בקדושה גם בנרות חנוכה. דרך זו מבוארת בדברי **בעל המאור**: לדבריו, אסור להשתמש לאורה "כיוון שהם זכר לנרות ולשמן של היכל". כך מבואר גם בדברי **הר"ן** (ט ע"א בדפי האלפס), הכותב ש"עשאוהו כמנורה שאין משתמשין בה כלל".¹

גישה זו, שלפיה הדלקת החנוכייה דומה למנורה במקדש, עולה גם במקומות אחרים. נזכיר שניים מהם בקצרה:

לדעת **בעל השאלות**, אין להשתמש בשמן שנשאר מנרות חנוכה ויש לשורפו (**והרי"ף** התיר לאחר שדלקה כשיעור). **הר"ן** הקשה על דבריו: הרי במצוות אחרות, כמו למשל סוכה, מותר להשתמש בעצי

1. וייתכן שבסוגיה זו יש מחלוקת בין האמוראים בשאלה האם טעם האיסור "להשתמש לאורה" הוא גרימת ביזיון לנרות או דווקא קדושתם.

סוכה לאחר החג, ומדוע לא יהיה כך גם בנר חנוכה?² ייתכן שבעל השאלות סבור שנר חנוכה שונה משאר המצוות; כיוון שדימו נר חנוכה למנורה במקדש, ממילא אסור להשתמש בשמן הנותר. מפורסמים דברי הרמב"ן בתחילת פרשת בהעלותך (במדבר ח', ב), שהנשיאים זכו להיות שותפים בחנוכת המזבח. אהרן הכהן רצה גם הוא להיות שותף בכך, ועל כך אמר לו הקב"ה: "בהעלותך את הנרות" - הכהן הגדול הוא הזוכה בהטבת הנרות. עוד אמר לו הקב"ה (לפי פירוש הרמב"ן לאור המדרש) שנרות המקדש ימשיכו לדלוק לעולם, גם לאחר החורבן, באמצעות הדלקת נרות חנוכה. אם כך, נרות חנוכה ממשיכים את נרות המקדש! ישנם מקורות נוספים שניתן להסביר באופן זה³, אך נסתפק בכך לעיונו.

מתוך הדברים שראינו, עולה שהנרות אמורים להיות המשך לנרות המקדש. לכן, "הנרות הללו קודש הם".

הרב חרל"פ, תלמידו של הרב קוק, ביאר את משמעותם של נרות החנוכה כהמשך ישיר של נרות המנורה במקדש (מובא במועדי הראיה, עמ' קסו):

נרות חנוכה הם זכר למנורת בית המקדש, ופעלו אז הכהנים הקדושים להעלות את כל ישראל למדרגת כהנים, שתהיה גם המנורה שבפתח כל בית בישראל בכל מקום שהוא כמנורת בית המקדש, וכל אחד מישראל העומד ומדליק את הנרות, הרי הוא ככהן המדליק את נרות הקודש בבית המקדש.

הרב חרל"פ מבאר שהדלקת נרות חנוכה מְדַמָּה את הדלקת הנרות במקדש. אלא שבניגוד למקדש שהכהנים דואגים בו להדלקה, הרי שבחנוכה כולנו כוהנים! בחנוכה ישנה זכות מיוחדת לכולנו להאיר את האור המיוחד, להאיר את אור ה'. ההדלקה מתקיימת בתוך בית, בדומה להדלקת המנורה בבית המקדש, אלא שהיא נעשית בבתיהם של כל בני ישראל, ומאפשרת לכולנו להיות שותפים בה.

"הנרות הללו קודש הם, ואין לנו רשות להשתמש בהם... כדי להודות ולהלל לשמך הגדול" - אם אנו רוצים להגיע למציאות מלאה של "כדי להודות ולהלל", עלינו לדאוג לכך שנפעל לשם שמים: שנקיים את המצוות מתוך ראייה של קודש, ולא מתוך נגיעה אישית; שנקיים אותן מבלי להשתמש בהן לעצמנו, אלא מתוך הבנה שאנו עוסקים בקדושה; שנקיים אותן מתוך הבנה שמטרתנו היא להפיץ את האור הגדול, אור השכינה, ולא מתוך מגמה לעשות שם וכבוד לעצמנו.

ננסה להכניס את הקדושה לביתנו בחנוכה, ולחוש באור המנורה המיוחד שביתנו זוכה לו. ננסה להתרומם יחד עם הנר: נדליק אור של תורה, אור של אהבה ואחדות, אור של מצוות, ומתוך האור הנעים והמיוחד נזכה להמשיך ולהאיר גם לאחר החנוכה.

2. הר"ן יישב את קושייתו כך: בסוכה האדם יודע מראש שיוכל להשתמש בעצים ולכן אינו מקצה אותם, אך בהדלקת הנר האדם אינו מחכה שהנר יכבה, ועל כן הוא מייחד את כל השמן למצווה.

3. למשל: א. הדלקה בבית הכנסת: את מצוות הדלקת הנרות אנו מקיימים בבית. למרות זאת, נהגו מתקופת הגאונים להדליק גם בבית הכנסת. מדוע? המנהיג (דף קה ע"א) הסביר: "נהגו כך, על זה שהנס בא במקדש בית עולמים, ועושים כמו כן במקדש-מעט בגולה". ב. עניין הדלקה עושה מצווה: שיטה זו הוסברה על ידי רש"י (שבת כב ע"א) בכך שהדבר דומה להדלקה במקדש: "מדליקין כדאשכחן במנורה". ג. בנמרא בפסחים (ז ע"א) ישנו דיון לגבי ברכת המצוות, בשאלה מתי מברכים בנוסח "על..." ומתי מברכים בנוסח "ל...". ישנן שיטות רבות בעניין בדברי הראשונים. הראב"ד (ברכות פי"א הט"ו) מעלה אפשרות שאולי על מצוות דרבנן מברכים "על", שזהו נוסח הנשמע יותר כרשות ("על נטילת ידיים"), ואילו על מצוות דאורייתא מברכים "ל..." ("לקבוע מזוזה"). אולם, הוא מתקשה בנר חנוכה, שהיא מצווה דרבנן ומברכים בה "להדליק...". הראב"ד מתרץ שאולי מפני שאין למצווה זו קצבה, וניתן להדליק נרות כמה שרוצים (כהידור) - מברכים בנוסח של "ל...". לאחר מכן הוא עונה שאולי מפני שברכה זו נקבעה על בסיס הנרות שבמקדש שהן של תורה, קבעו נוסח זה גם בנרות חנוכה ועשו אותם כשל תורה.